

Demografik ve Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Aşırı Güven Bilişsel Önyargısı Üzerindeki Etkisi: İMKB Bireysel Hisse Senedi Yatırımcıları Üzerine Bir Analiz

Özet

Mehmet Burak KAHYAOĞLU¹

Bireysel yatırımcıların risk algıları kişilik özellikleri, sosyo-ekonomik ve demografik faktörler ile psikolojik faktörlerden etkilenmektedir. Birbirleriyle etkileşim halinde olan bu faktörler yatırımcının risk algısı üzerinde eş zamanlı olarak etkide bulunmaktadır. Davranışsal finansçılar, aşırı güven önyargısının yatırımcı davranışı üzerindeki etkisinin yatırımcıların işlem hacmi, işlem sıklığı ve portföy çeşitlendirme seviyeleri üzerinde görüldüğünü ileri sürmektedirler. Buna göre aşırı güvene sahip yatırımcıların işlem hacmi ve işlem sıklığı artmakta ve portföy çeşitlendirme seviyeleri düşmektedir. Özellikle son yıllarda yatırımcı profilindeki çeşitliliğin artması finansal piyasaların yorumlanması açısından dikkat edilmesi gereken bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı farklı demografik ve sosyo-ekonomik özellikteki yatırımcıların işlem hacmi, işlem sıklığı ve portföy çeşitlendirme seviyeleri açısından farklılaşmalarının incelenmesidir. Çalışmada 31 bireysel yatırımcının İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda 1 Ocak 2007 ile 31 Aralık 2009 tarihleri arasında gerçekleştirdikleri hisse senedi alım-satım işlemlerine ilişkin gerçek veriler kullanılmıştır. Yapılan One Way Anova ve T-testlerinde cinsiyet, medeni durum ve aylık gelir durumu gibi farklı sosyo-ekonomik ve demografik özellikteki yatırımcılara göre işlem hacmi, işlem sıklığı ve portföy çeşitlendirme seviyelerinin anlamlı olarak farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Risk algısı, aşırı güven, bireysel yatırımcı

The Impact of Demographic and Socio-Economic Factors on Over Confidence Bias: An Analysis About Individual Investors in ISE

Abstract

Individual investors' risk perceptions are affected by personality traits, socio-economic and demographic factors and psychological factors. All these factors, which are interacting with each other, do affect the investor's risk perception concurrently. Behavioral financiers assert that effect of over confidence bias on investor's behaviors can be observed on investors' trading volume, trading frequency and portfolio diversification levels. According to this, over confidence of investors increases their trading volumes and trading frequencies but decreases their levels of portfolio diversifications. Especially in recent years increasing diversity of investors' profile appears to be a parameter to be considered in interpretation of the terms of financial markets. The purpose of this study is to investigate the occurred differences in investors trading volume, trading frequencies and portfolio diversification levels according to their demographic and socio-economic factors. The study used real data about 31 individual investors who had realized the stock purchase-sale transactions in Istanbul Stock Exchange between 1st January 2007 to 31st December 2009. In this context, analyses of one way ANOVA and T-Test showed that trading volume, trading frequency and portfolio diversification levels change significantly according to investors' socio-economic and demographic factors such as age, gender, marital status and monthly income.

Keywords: Risk perception, over confidence bias, individual investors

¹ Dr., Düzce Üniversitesi
Çilimli Meslek Yüksekokulu,
burakkahyaoglu@duzce.edu.tr